

оновлене видання

СУДОВІ ВИТРАТИ У ЦИВІЛЬНІЙ СПРАВІ

Звернення за захистом своїх прав до суду передбачає певні фінансові витрати. За загальним правилом, такі витрати несе сторона, яка ініціює судовий процес або окрему дію в межах судового розгляду справи.

Згодом, за результатами вирішення справи, суд за клопотанням сторони, на чю користь ухвалено рішення, зобов'язує сторону, яка прогала спір відшкодувати понесені іншою стороною витрати.

Види судових витрат, порядок їх оплати, розподілу, відстрочення, розстрочення, зменшення розміру або звільнення від їх оплати встановлюється Главою 8 Цивільного процесуального кодексу України

Судові витрати складаються з судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи.

УВАГА! Для подання цивільного о позову судовий збір слід сплатити в обов'язковому порядку, якщо особа-позивач не звільнена від його сплати.

СУДОВИЙ ЗБІР

Судовий збір – це збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень.

Правові засади справляння судового збору, платників, об'єкти та розміри ставок судового збору, порядок сплати, звільнення від сплати та повернення судового збору визначаються Законом України про «Судовий збір» від 8 липня 2011 року.

В залежності від виду заяви або скарги, що подаються до суду, судовий збір справляється:

- у відповідному розмірі від мінімальної заробітної плати у місячному розмірі, встановленої законом на 1 січня календарного року, в якому відповідна заява або скарга подається до суду,
- у відсотковому співвідношенні до ціни позову,
- у фіксованому розмірі.

Судовий збір перераховується у безготівковій або готівковій формі виключно через установи банків чи відділення зв'язку

ВИТРАТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З РОЗГЛЯДОМ СПРАВИ:

- **Витрати на правову допомогу**

Витрати на правову допомогу – це кошти, витрачені на оплату послуг адвоката або іншого фахівця у галузі права. Відповідно, їх розмір визначається на договірній

ВИДИ СУДОВИХ ВИТРАТ У ЦИВІЛЬНІЙ СПРАВІ

Судовий збір

Витрати на правову допомогу

Витрати сторін та їх представників, що пов'язані з явкою до суду

Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням судових експертиз

Витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи

основі між стороною справи та особою, яка надає правову допомогу. Однак, при ухваленні рішення у справі суд зможе зобов'язати іншу сторону відшкодувати Ваші витрати на правову допомогу лише за умов, що:

- понесені витрати на правову допомогу у належній формі документально підтверджено, наприклад, надати суду копію квитанції чи платіжного доручення про оплату винагороди адвокату тощо;
- понесені витрати на правову допомогу не перевищують граничного розміру, передбаченого законодавством України.

Витрати фізичних осіб, пов'язані з оплатою правової допомоги при розгляді судом справ про оголошення померлою фізичної особи, яка пропала безвісти за обставин, що загрожували їй смертю або дають підстави вважати фізичну особу загиблою від певного нещасного випадку, або інших обставин внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, несуть юридичні особи, на території яких мав місце нещасний випадок внаслідок таких надзвичайних ситуацій. Про це слід заявляти клопотання в суді.

- **Витрати сторін та їх представників, що пов'язані з явкою до суду**

Якщо сторона у справі або уповноважений представляти її інтереси у суді представник, для участі в судовому засіданні добирається до суду з іншого населеного пункту, то витрати, пов'язані з прибуттям до суду, можуть бути відшкодовані. До таких витрат відносяться: транспортні витрати, оплата за наймання житла, добові, компенсація за втрачений заробіток чи відрив від звичайних занять. Відповідні витрати також повинні бути підтверджені документально та відшкодовуються лише в граничних розмірах.

- **Витрати, пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів та проведенням судових експертиз**

Витрати, пов'язані з переїздом до іншого населеного пункту свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів, наймання ними житла, а також проведенням судових експертиз, несе сторона, яка заявила клопотання про виклик свідків, залучення спеціаліста, перекладача та проведення судової експертизи. Якщо клопотання про проведення експертизи заявлено обома сторонами, витрати на її оплату несуть обидві сторони порівну.

- **Витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи**

Витрати, пов'язані з проведенням огляду доказів за місцезнаходженням, яке відрізняється від місцезнаходження суду, та вчиненням інших дій, необхідних для розгляду справи, несе сторона, яка заявила клопотання про вчинення цих дій. Якщо клопотання про вчинення відповідних дій заявлено обома сторонами, витрати на них несуть обидві сторони порівну.

ЯК І КОЛИ МОЖНА ПОВЕРНУТИ СУМУ СУДОВИХ ВИТРАТ?

Якщо позвач випадково сплатив судові витрати у більшому розмірі, ніж це встановлено законом, або ж протягом часу розгляду справи зменшив розмір своїх позовних вимог, він має право на повернення переплаченої грошової суми. Для цього потрібно подати клопотання до суду, на підставі якого суд постановить відповідну ухвалу. Сплачена сума судового збору також повертається в повному обсязі в разі повернення судом заяви або скарги, відмови у відкритті провадження у справі, залишення заяви або

скарги без розгляду (крім випадків, якщо такі заяви або скарги залишені без розгляду у зв'язку з повторним не-прибуттям позивача або за його клопотанням), закриття провадження у справі.

ПІЛЬГИ ЩОДО СПЛАТИ СУДОВИХ ВИТРАТ

У цивільному процесі передбачено можливість звільнення від сплати судових витрат або їх сплата на пільгових умовах. В одних випадках такі пільги прямо передбачені законом, а в інших – можуть бути встановлені рішенням суду, виходячи з майнового стану особи.

ЯК СУД РОЗПОДІЛИТЬ СУДОВІ ВИТРАТИ ЗА НАСЛІДКАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ?

За загальним правилом, стороні, на користь якої ухвалено судове рішення, її судові витрати повинні бути відшкодовані іншою стороною. Тож сторона, яка програла справу, несе як свої витрати, так і судові витрати іншої сторони, за умови, що вони підтверджені документально. Документальним підтвердженням можуть бути договори, акти виконаних робіт або наданих послуг, квитанції, чеки, квитанції тощо, що засвідчують здійснення відповідних судових витрат. Трапляються випадки, коли суд за результатами розгляду справи задовольняє позов лише частково. У такому разі судові витрати розподіляються між сторонами пропорційно до задоволених судом вимог.

Якщо сторону, на користь якої ухвалено рішення, звільнено від оплати судових витрат, з другої сторони стягуються судові витрати на користь осіб, що їх понесли, пропорційно до задоволеної чи відхиленої частини вимог.

Якщо обидві сторони звільнені від оплати судових витрат, вони компенсуються за рахунок держави у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі залишення позову без задоволення, закриття провадження у справі або залишення без розгляду позову позивача, звільненого від оплати судових витрат, судові витрати, понесені відповідачем, компенсуються за рахунок держави.

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

Портал Судова влада України

www.court.gov.ua

Верховна Рада України, законодавство України

www.rada.gov.ua

Верховний суд України

www.scourt.gov.ua

Вища рада юстиції

www.vru.gov.ua

Вища кваліфікаційна комісія суддів України

www.vkksu.gov.ua

Державна судова адміністрація України

<http://dsa.court.gov.ua/dsa/>

Європейський суд з прав людини

www.echr.coe.int

Єдиний державний реєстр судових рішень

www.reyestr.court.gov.ua

Міністерство юстиції України

www.minjust.gov.ua

Проект USAID «Справедливе правосуддя»

www.fair.org.ua

Безкоштовна юридична допомога

Асоціація юридичних клінік України

<http://www.legalclinics.in.ua>

Правовий простір

<http://legalspace.org>

Український правовий портал

<http://www.pravoonline.org.ua>

Українська Гельсінська спілка з прав людини

<http://helsinki.org.ua>

Пам'ятайте, перед вчиненням будь-яких значущих юридичних дій варто отримати консультацію юриста.
Оновлено станом на 08.08.2014

Ця публікація була здійснена за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Проекту «Справедливе правосуддя».